

تمرین خدمت برای ۲۵۰۰ کاروان

میزبانی از ۴۰۰ هزار زائر پیاده، چهره مشهد را در روزهای پایانی ماه صفر متفاوت تر از هر زمان می‌کند. خدمت به این زائران، آبروی شهر است که انتظار می‌رود هر مجموعه‌ای به اندازه توان خودش، در این مسیر قدم بردارد. در این باره سرپرست معاونت هماهنگی و مدیریت امور زائران استانداری خراسان رضوی می‌گوید: خدمت

به ۲هزار و ۵۰۰ کاروان زائر پیاده جمعیتی بیش از ۴۰۰ هزار نفری را تشکیل می‌دهند، باید در اولویت همه دستگاه‌های فرهنگی و اجتماعی باشد. سیدجواد حسینی معتقد است: رویدادهایی مثل دهه پایانی ماه صفر، حج و اربعین حسینی، نقشی

اساسی در اتحاد بین مسلمانان جهان دارند که در این میان جایگاه مشهد را باید در جهان اسلام تقویت کنیم. وی درباره امنیت زائران پیاده و اهمیت دادن به جاده‌هایی که آن‌ها قدم در آن می‌گذارند، می‌گوید: به لحاظ بصری و محتوایی باید این مسیرها مورد توجه باشد. حسینی با

اشاره به تحقیقی که از زائران پیاده سال ۹۶ انجام شده، اعلام می‌کند: بیشترین میزان زائران پیاده با ۷۵ درصد از خراسان شمالی به مشهد مقدس مشرف شده‌اند. همچنین بیشترین تعداد زائران در محدوده سنی ۲۰ تا ۵۰سال قرار داشته‌اند که ۶۰درصد زائران را به خود اختصاص می‌دهد و از مجموع ۴۰۱ هزار زائر ۵۴درصد مرد و ۴۶درصد زن بوده‌اند. ●

روزنامه شهرامید وزشک

شنبه ۳۱ آبان ۱۳۹۷ ۲۲ مهر ۱۳۹۷ شماره ۲۶۵۵

SHARHARANLINE.R

۷۰

۱۳۹۷

در مسیر حضرت عشق

روایتی از حال و هوای زائران پیاده که برای ایام عزاداری آخر ماه صفر به مشهد می‌آیند

عکس:دانا پورنگام شوزان

این ایستگاه در ایام دهه پایانی صفر، محرم، دهه کرامت و دهه فاطمیه است. مسروی می‌افزاید: در طول سال در ایستگاه مستقر هستیم، اما روزهای پایانی ماه صفر و با آمدن زائران پیاده حس و حال دیگری دارم. زائرانی که از شهرهای دور و نزدیک پای پیاده به سمت مشهد در حرکت هستند، در این ایستگاه که نزدیک‌ترین نقطه به مشهد و مشرف به حرم مطهر است، توقف می‌کنند و همین اقامت کوتاه سبب می‌شود تمام حس و حال طول سفر به ما نیز منتقل شود.

او ادامه می‌دهد: هیچ حال خوبی، بهتر از این نیست که حال خوب دیگران را حس کنی. من همه‌ساله این حال‌وهوا را حس می‌کنم؛ هر لحظه در این روزها با زائرانی هم صحبت می‌شوم که با هر نیتی، به‌دنبال گمشده‌ای مشترک می‌گردند. نمی‌دانم این گمشده کیست، اما می‌توانم از چشمانشان، از نگاهشان حس کنم که به دنبال چیزی می‌گردند.

● **اشک در چشم، سخن در دل**
انتهای کاروان، مردی را می‌بینم که آرام در حال حرکت است؛ چهره ساده و آفتاب‌سوخته‌ای دارد. به سرراش می‌روم و از شغلش می‌پرسم. می‌گوید: کشاورز هستم.

محمد حقگوی، آرام و شکسته جوایم را می‌دهد. ۵۰سال دارم و به عشق امام‌رضاع) چندسالی است که در این ایام از کار و زندگی خود می‌زنم و پا در این مسیر می‌گذارم. درحالی‌که این روزها زمان برداشت زعفران‌هایمان است، باز هم دل‌نمی‌داید که به این سفر نیایم. خلوتی دارد که احساس می‌کنم حضور هر فردی در کنارش، آرامش را به من می‌زند. می‌پرسم: چه خواسته‌ای داری که سختی راه را به جان بگیری؟ اشک در چشمش حلقه می‌زند و می‌گوید: چه بگویم؛ امام‌رضاع) خودش می‌داند.

● همه به‌دنبال گمشده‌ای می‌گردند
در ورودی شهر مشهد از طرف نیشابور، به یکی از ایستگاه‌های استقبال از زائران سری می‌زنم. این ایستگاه در منطقه تپه‌سلام قرار دارد. با یکی از خادم که نامش احمد مروی است، هم‌صحبت می‌شوم. او می‌گوید: اولین بار است که دارم به زیارت می‌روم. دوست دارم سریع تر به حرم برسم. ●

از او می‌پرسم که چند سال است که کاروان زائران پیاده را به مشهد می‌آورد؛ در پاسخ می‌گوید: ۵سال است که مسئول کاروان زائران پیاده یکی از کاروان‌های شهرستان قائنات هستم و طی این مدت هرساله عاشقان امام‌رضاع) را به مشهد آورده‌ام. محمدرضا خسروی که ۲۲سال دارد، می‌گوید: هر سال که این ایام تمام می‌شود، دوباره لحظه‌شماری می‌کنم تا دوباره ایام شهادت امام‌رضاع) فرارسد تا بتوانم مشتاقان زیارت امام‌رضاع) را در شهرم، دور هم جمع کنم و به مشهد بیاورم.

● **۱۵ سال است مسیری ۳۵۰ کیلومتری را با عشق می‌پیایم**
هر کس در دنیای خودش است؛ بعضی‌ها زیر لب ذکر می‌گویند و بعضی عمیقاً در فکر هستند. در مسیر، پیرمردی را می‌بینم که از جوانان سریع‌تر قدم برمی‌دارد. زیر

● **دعایی هم جاشنی حرف‌هایش می‌کند: از امام‌رضاع) خوشبختی جوانان و ظهور امام‌زمان(عج) را می‌خواهم.**

این پیرمرد باصافی خوافی ادامه می‌دهد: خدا را شکر در سال‌های پیری این افتخار نصیبم شده است تا گردوغبار زائران امام‌رضاع) را از نشان بنگانم و خستگی راه را با دادن یک استکان چای از پاهایشان به در کنم. این ۸سال برایم سراسر برکت بوده است و هر سال، روزشماری می‌کنم تا دوباره این ایام برسد تا بتوانم خدمت کنم.

● **میراثی از جنس خدمت به زائران پیاده**

با سمیه، دختر حاج محمدحسن که ۲۷سال دارد، صحبت می‌کنم. او نیز همچون پدرش، شوقی دارد برای خدمت به زائران پیاده امام‌رضاع). سمیه می‌گوید: این روزها، بهترین روزهای من در هر سال است. امسال فرزند کوچکم را نیز همراه خود آورده‌ام تا این اتفاق برای خانواده ما به‌عنوان یک میراث به جای بماند. این آرزوی من است.

● **بهترین زیارت پس از ۵۵ سال نزدیکی ملک‌آباد، کاروانی در راه است.**
خانمی مسن، چادر رنگی به سر و پرچی که روی آن «یا اعبدا...ع)» نوشته شده، روی دوش دارد. خودش را پروانه اکبری معرفی می‌کند و می‌گوید از یکی از روستاهای اطراف بیرجند می‌آید.

از محمد می‌پرسم: حالا که با پای پیاده قدم در این مسیر گذاشته‌ای، چه خواهش‌های داری؟ لیخندی روی لبانش نقش می‌بندد و کمی تأمل می‌کند تا بتواند حرفی بزند. کلامی به زبانش جاری نمی‌شود. بیشتر تأمل می‌کند. قطرات اشک از گوشه چشمانش جاری می‌شود.

هر چه تلاش می‌کنم تا این گزارش را با نگاهی دیگر و جمعیتی که همچون سیل به سمت مشهد می‌آیند، شروع کنم، اشک‌های آن مرد پنجاه‌ساله که از یکی از روستاهای قائن به‌سمت مشهد در حرکت بود، رهایم نمی‌کند و از ذهنم نمی‌رود. سوزی سرد در بیابان‌های اطراف مشهد در حال وزیدن است، اما جمعیتی با پای پیاده، درحالی‌که سر و رویشان را با شال و کلاه پوشانده‌اند، در راه هستند.

جاده قدیم نیشابور، میعادگاه ابتدایی برای هم‌سفرشدن با کاروان‌های پیاده‌ای است که از شهرهای مختلف به سمت مشهد می‌آیند تا در روزهای پایانی ماه صفر در مراسم روز شهادت پیامبر(ص)، امام حسن‌مجتبی(ع) و امام‌رضاع) در جوار حرم مطهر رضوی باشند.

● **ایستگاه خانوادگی**
در ابتدای مسیر، ۳چادر ساده با رنگ خاکی در حاشیه جاده قدیم نیشابور برپا شده است. چند زن و مرد در حال تمیز کردن چادرها و چیدن وسایل هستند. هنوز زائران پیاده به این قسمت نرسیده‌اند. پیرمردی را می‌بینم که احتمالاً بزرگ این جمع است.

پس از سلام و احوال‌پرسی از او درباره چادرها و چرایی جاده قدیم زن و مردان می‌پرسم. محمدحسن مهدوی‌فر می‌گوید: مسا از اهالی روستای قاسم‌آباد شهرستان خواف هستیم. من و این نفراتی که می‌بینی، همگی اعضای ۶خانواده‌ای هستیم که ۸سال است برای خدمت به زائران پیاده بارگاه رضوی در این‌نقطه از جاده که نزدیک‌ترین نقطه به ورودی مشهد است، خیمه می‌زنیم.

● **سهیم‌بودن در تواب، حتی به اندازه یک لیوان چای**

حاج محمدحسن ادامه می‌دهد: سال ۹۰ بود که به پیشنهاد یکی از اهالی روستا، ما خانواده تصمیم گرفتیم در این نقطه از جاده، ایستگاه

خراسانی‌ها، پیشگام در پیاده‌روی

گفت‌وگو با حسین رضایی، سخن‌گوی جمعیت خدمتگزار زائران پیاده امام‌رضاع)

به حرم امام‌هشتم(ع) به صورت منظم‌تر شکل گرفته و به تدریج پیاده‌روی زائران، با تشکیل کاروان‌ها قوت گرفته است. در حال حاضر، قدیمی‌ترین کاروان زائران پیاده امام‌هشتم(ع)، کاروانی از گناباد است که امسال برای سی‌امین سال متوالی وارد مشهد می‌شود.

● **یعنی در موضوع پیاده‌روی زائران، خود خراسانی‌ها در جاذن‌اختن این آیین پیشگام بوده‌اند؟**
بله، دقیقاً. اولین کاروان‌های پیاده، از نیشابور و قوچان به مشهد می‌آمدند. بین دیگر استان‌ها، مازندران و یزد، جزو اولین کاروان‌هایی بودند که تشریف پیاده تا حرم امام‌رضاع) را شکل دادند تا به امروز که از تمام استان‌های کشور ما زائر پیاده داریم. با نگاهی به جمعیت کاروان‌ها و زائران، همچنان خراسانی‌ها در صدر جمعیت زائران پیاده تا حرم رضوی هستند.

● **اگر بخوامید با آمار و ارقام آیین تشریف پیاده به حرم امام‌هشتم(ع) را روایت کنید، چقدر مجموعه مشارکت‌ها برای تقویت این حرکت اثر بخش بوده است؟**

افزایش سال‌به‌سال تعداد زائران پیاده، سند محکمی بر اثر بخش بودن مشارکت‌های مردمی و دولتی بوده است. در طول ۱۷سالی که از تشکیل جمعیت خدمتگزاران زائران حرم امام هشتم(ع) می‌گذرد، سال به سال تعداد زائران، کاروان‌ها و زیرساخت‌های خدماتی افزایش یافته است. در سال ۸۱ مجموع زائران پیاده به مشهد، ۲۰هزار نفر بود. این جمعیت در حال حاضر به ۴۰۰هزار زائر فقط در دهه پایانی ماه صفر رسیده است.

● **خارج از مرزهای ایران چطور؟ بین زائران پیاده، زائران خارجی هم داریم، اما تعداد آن‌ها به اندازه مویی که در پیاده‌روی اربعین به‌سمت عراق شکل می‌گیرد، نیست. فکر می‌کنید چرا این حرکت به‌شکل قوی در بین زائران خارجی شکل نگرفته است؟**

خوشبختانه از ۴سال گذشته اولین حرف‌های حضور کاروان‌های پیاده خارج از مرزهای ایران زده شده است، اما نیازمند تقویت این سفرها هستیم تا جایگاه مشهد در جهان اسلام بدرخشد. کاروان‌هایی از افغانستان، عراق، لبنان و دیگر کشورهای مسلمان برای پیاده‌گام برداشتن در مسیر حرم امام رضاع) شکل گرفتند. بیشتر این زائران ابتدا به قم سفر می‌کنند، سپس از قم به سمت نیشابور حرکت می‌کنند و از این شهر با پای پیاده به سمت مشهد می‌آیند. تعداد این زائران خیلی چشم‌گیر نیست، اما با فراهم‌کردن زمینه‌ها، می‌توان حرکتی بزرگ و قوی بین زائران امام هشتم(ع) شکل داد. ●

حجت‌الاسلام‌والمسلمین نظافت‌یزدی:

حرکت زائران پیاده، یک فناوری فرهنگی است

فرهنگی مناسب بکنند. در واقع حرکت زائران پیاده هم آثار و برکات برای خود زائران دارد و هم مردم‌منهه، اما مشارکت مشهدی‌ها در این آیین بسیار است. این کارشناس مذهبی تأکید می‌کند: فرهنگ میزبانی از زائران پیاده امام‌رضاع) را باید بین مردم مشهد تقویت کرد. با این اقدام، سخاوت مشهدی‌ها هم رشد خواهد کرد و در تلطیف روحی و تهذیب نفس زائران پیاده شریک و سهیم خواهند شد. متأسفانه مردم مشهد در میزبانی از زائران پیاده، خیلی عقب‌تر از مردم عراق هستند. می‌بینم در ایام پیاده‌روی اربعین چگونه شیعیان عراق در خانه‌هایشان را به روی زائران باز می‌گذارند، از دست‌نرخ خودشان برای پذیرایی از زائران کم نمی‌گذارند و با روی گشاده زائران را بدرقه می‌کنند.

به گفته حجت‌الاسلام‌نظافت‌یزدی، آیین حرکت پیاده‌روی زائران، الگوهای مثبت را در جامعه زنده نگه می‌دارد و روشی برای تمرین و تقویت بندگی و ورزیدگی روح انسان است. وقتی زائری با پای پیاده به زیارت انمه اطهار می‌رود، با نفس رفاه‌طلب خود درگیر می‌شود و سختی‌هایی را تحمل می‌کند. در روایات هم داریم برترین عمل نزد خدا، عملی است که انسان سختی بیشتری را تحمل می‌کند. این سختی‌ها سازندگی‌هایی در روح انسان ایجاد می‌کند و نوعی ریاضت است که سبب تقویت عقلانیت می‌شود. اگر در این راه استوار باشیم، بسیاری از مشکلات اخلاقی را می‌توان با همین تمرین و تقویت عقلانیت حل کرد. ●

● **محدثه شوشتری | فرهنگ تشریف پیاده به حرم امام‌هشتم(ع)،**

از آیین‌های دیرینه زیارت، در چند سال اخیر پررنگ‌تر شده است. امروز فقط جمعیت زائران پیاده امام‌رضاع) در دهه پایانی ماه صفر به بیش از ۴۰۰هزار نفر رسیده است. هم‌زمان با ایام دهه پایانی ماه صفر و میزبانی مشهد از هزاران زائر پیاده، به فلسفه شکل‌گیری این حرکت فرهنگی، مذهبی و معنوی در گفت‌وگو با حسین رضایی، سخن‌گوی جمعیت خدمتگزار زائران پیاده امام‌رضاع) پرداخته‌ایم. این جمعیت، به‌طور مستقل از سال ۸۱ آغاز به کار کرده و تا امروز تنها مجموعه مستقل و مردمی برای سامان‌دهی، ثبت‌نام، خدمات‌دهی و هماهنگی با تمام مجموعه‌های دولتی و خیران به زائران پیاده بوده است.

● **در تاریخ، همیشه نام اولین‌ها زنده می‌ماند. در بررسی آیین پیاده‌روی زائران حرم امام‌هشتم(ع) چه کسانی اولین قدم‌ها را در مسیر مشهد برای زیارت با پای پیاده برداشتند؟**
یکی از عقاید مساشعیان، ادای نذر برای زیارت با پای پیاده بوده که در طول تاریخ بین اقوام، مناطق و مردم از شاه و فقیر وجود داشته است؛ اما این حرکت‌ها از نظر تعداد جمعیت به اندازه موج چند صد هزار نفری امروز نبوده است. گاه پیاده‌روی‌ها به‌صورت انفرادی یا چندنفره برای زیارت امام‌هشتم(ع) شکل می‌گرفت. در این بین از نام‌هایی که جزو قدیمی‌ترین‌ها برای زائران پیاده امام‌رضاع) به ثبت رسیده است، نام حاکمان، علما و اقوامی از شهرهای نیشابور و گناباد دیده می‌شود. در قدیمی‌ترین اسناد نگهداری‌شده در موزه و کتابخانه آستان‌قدس هم تصاویری از همین پیاده‌روی‌ها وجود دارد که شاهد این حرکت تاریخی است. بین حاکمان، شاه عباس دوم، معروف‌ترین شاه صفوی، اولین زائری از بین حکما بود که در سال ۱۰۰۹ هجری‌قمری از پایتخت آن روز یعنی اصفهان، پیاده به مشهد آمد. نقل‌شده در یکی از این سفرها شیخ‌بهایی نیز شاه‌عباس را همراهی کرده است. حتی این سفرهای پیاده، آثار مطلوب عمران و آبادانی نیز برای شهر باقی گذاشته است؛ چنان‌که طرح توسعه صحن زیارتی امام‌هشتم(ع)، تأمین آب مصرفی شهر مشهد، ایجاد خیابان و زیرساخت‌های عمرانی، از مهم‌ترین اقدامات شاه‌عباس در سفرهای زیارتی‌اش با پای پیاده به مشهد بوده است.

● **در تاریخ معاصر چطور؟ حداقل در نیم‌قرن گذشته، آیین پیاده‌روی تا حرم امام‌رضاع) چه مسیر تاریخی‌ای داشته است؟**
به‌طور دقیق از سال ۱۳۴۶ تشریف پیاده

● **در تاریخ معاصر چطور؟ حداقل در نیم‌قرن گذشته، آیین پیاده‌روی تا حرم امام‌رضاع) چه مسیر تاریخی‌ای داشته است؟**
به‌طور دقیق از سال ۱۳۴۶ تشریف پیاده

● **در تاریخ معاصر چطور؟ حداقل در نیم‌قرن گذشته، آیین پیاده‌روی تا حرم امام‌رضاع) چه مسیر تاریخی‌ای داشته است؟**
به‌طور دقیق از سال ۱۳۴۶ تشریف پیاده

● **شوشتری | «حرکت زائران پیاده به صورت دسته‌جمعی در یک مسیر و با یک هدف، هم تمرین مهرورزی است و هم انسجام که به‌نوعی یک فناوری فرهنگی به شمار می‌آید.»**
کارشناس مذهبی و استاد حوزه علمیه خراسان با بیان این مطلب در مورد فلسفه ایجاد فرهنگ زیارت با پای پیاده، می‌گوید: زیارت با پای پیاده در سیره انمه اطهار بوده است و مسلمانان با پیروی از این سیره در طول تاریخ سختی‌های پیمودن راه را برای زیارت به جان خریدند. در روایات داریم که امام‌حسن(ع) سفرهای زیارتی را با پای پیاده می‌رفتند. ایشان در سفرهایی که برای زیارت خانه خدا عازم می‌شدند، مسافت بین مدینه تا مکه را با پای پیاده طی می‌کردند و اهل کاروان نیز به پیروی از ایشان از مرکب‌ها پیاده می‌شدند.

حجت‌الاسلام‌والمسلمین محمدجواد نظافت‌یزدی در تحلیل و بررسی از فلسفه‌گیری حرکت زائران پیاده برای تشریف به حرم امام‌هشتم(ع) نیز بیان می‌کند: این آیین در طول زمان با فراز‌ونشیب‌هایی مواجه بوده است، اما خوشبختانه در دهه‌های گذشته، سال‌به‌سال شاهد گسترش این فرهنگ و ماندگاری‌اش در بین زائران امام‌هشتم(ع) بوده‌ایم. وی درعین حال در بخشی از سخنانش با انتقاد از فرهنگ میزبانی مردم مشهد از زائران پیاده، می‌گوید: مجاوران امام هشتم(ع) باید از این حرکت استفاده

روزنامه شهرامید وزشک

شنبه ۳۱ آبان ۱۳۹۷ ۲۲ مهر ۱۳۹۷ شماره ۲۶۵۵

SHARHARANLINE.R

۷۰

۱۳۹۷

۱۳۹۷

۱۳۹۷

۱۳۹۷

۱۳۹۷

امجدعلی موهبتی، فرماندار مشهد:

● **۱۶۶ایستگاه صلواتی در داخل شهر مشهد**

● **۱۲۵ایستگاه در مسیرهای منتهی به این شهر**

● **برای پذیرایی و خدمت**

● **به زائران امام‌هشتم مجوز دریافت کرده‌اند.**

● **۴۳مدرسه در مشهد نیز برای اسکان زائران پیاده آماده شده است.**

● **بهترین زیارت پس از ۵۵ سال نزدیکی ملک‌آباد، کاروانی در راه است.**
خانمی مسن، چادر رنگی به سر و پرچی که روی آن «یا اعبدا...ع)» نوشته شده، روی دوش دارد. خودش را پروانه اکبری معرفی می‌کند و می‌گوید از یکی از روستاهای اطراف بیرجند می‌آید.

● **سهیم‌بودن در تواب، حتی به اندازه یک لیوان چای**

حاج محمدحسن ادامه می‌دهد: سال ۹۰ بود که به پیشنهاد یکی از اهالی روستا، ما خانواده تصمیم گرفتیم در این نقطه از جاده، ایستگاه

